

...Honingbij in Biesbosch geen bedreiging voor wilde bij

Kees Verrips en Peter Linnartz 3 februari 2023 17:40

Imker Peter Linnartz bij zijn bijen aan de rand van de Biesbosch. beeld Richard de Bruijn

OPINIE

Uit onderzoek van de WUR blijkt dat de honingbijen in de Biesbosch niet eenduidig de achteruitgang van wilde bijensoorten veroorzaken. Ook het maaibeleid speelt een rol.

Regelmatig berichten landelijke media over het feit dat "honingcowboys" in de Biesbosch hun slag slaan. Ze worden weggezet als commerciële imkers die hun honingbijen alle nectar laten roven, terwijl de wilde bijen het nakijken hebben. De toonzetting van de berichten is tamelijk polariserend. Ondertussen gebruikt de politiek de nieuwsartikelen als input om haar visie te bepalen. Zonder kennis van zaken gooien ze alles in één pan. In de 'soep'

worden onderzoeken, documenten en nieuwsberichten goed door elkaar geroerd. Het resultaat geldt als de "wetenschappelijke basis" onder alles. Maar hoe smaakt deze 'soep' eigenlijk?

Op 25 januari besprak de Commissie Klimaat, Natuur en Milieu van de Provincie Zuid-Holland deze heikele kwestie: mogen er in de toekomst nog honingbijen in de Biesbosch staan? Gedeputeerde Staten hebben een Handelingsperspectief geschreven –na het eten van genoemde 'soep'– waarin een slecht onderbouwd rapport van de Stichting EIS/Naturalis is meegeroerd. Als imkers en natuurliefhebbers reisden we naar Den Haag om als "insprekers" ons zegje te doen.

Want hoe kan dit echt een Handelingsperspectief voor de toekomst zijn, als het gebaseerd is op het nieuws en op halve onderzoeken, waarvan de uitkomsten niet aan nulmetingen zijn gerelateerd, omdat die niet bestaan? En waarom zijn imkers –uitgerekend zij verdedigen alle soorten bijen en vragen al jaren aandacht voor biodiversiteit– niet gehoord? Voor imkers is de Biesbosch van waarde omdat de reuzenbalsemien er groeit. Daardoor kunnen honingbijen er voedsel vinden in een periode waarin er weinig andere bloei is. Als de honingbijen niet in leven kunnen blijven, kunnen ze in het voorjaar ook niet worden ingezet voor de bestuiving van fruit.

Maaibeleid

De wilde bij, waarover in de Biesbosch zoveel zorgen zijn, wordt al tientallen jaren bedreigd, in heel Nederland en ook in Europa. Dit komt onder andere door het maaibeleid dat de overheid hanteert en door de manier waarop het maaiwerk in Nederland aanbesteed wordt. De goedkoopste manier is natuurlijk: met een klepelmaaier over de dijken en alles weghalen wat je tegenkomt. Eén keer eroverheen voor een strak resultaat. Maar daarmee maai je ook alle nesten kapot en verwijder je de voedselplanten van de wilde bij. Het beste is echter verbetering van de leefomgeving van de solitaire bij, die zo in het gedrang is in Nederland.

Het Handelingsperspectief belet elke beweging vooruit ten behoeve van de zo bedreigde insectensoorten, waarover ook wij als imkers ons zorgen maken. Waarom niet aan ons gevraagd: Hebben jullie dit probleem ook

gezien? Wat denken jullie ervan? Jullie verkeren immers dagelijks in de natuur (anders dan de meeste onderzoekers die er rapporten over schrijven).

Hoop

Dat er geen goed Handelingsperspectief voor de bijen is ontwikkeld, is een drama. Gelukkig heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij vorig jaar een nieuw onderzoek opgestart. Een goede zaak! Dit onderzoek is uitgevoerd door Wageningen University & Research (WUR). Daaruit blijkt dat de honingbijen in de Biesbosch niet eenduidig de oorzaak zijn van de achteruitgang van wilde bijensoorten. Het blijkt veel te simpel om één 'schuldige' aan te wijzen: het natuurbeheer heeft in de Biesbosch én in Nederland ernstig gefaald.

Het rapport uit Wageningen (augustus 2022) vraagt om nuancering en extra onderzoek. Onderzoek waarin rekening gehouden wordt met de lokale situatie en gewerkt wordt met "voedselkaarten", waarin per tijdvak schaarste, massale bloei en overvloed aan voedsel voor de bij worden getoond. Natuurlijk moet het onderzoek ook rekenen met het feit dat wilde bijen hun nectar uit andere planten halen dan honingbijen, zodat ze elkaar zelden in de weg zitten. Als honingbijen op de reuzenbalsemien afgaan, is de bedreigde solitaire bij al 'uitgegeten' en maakt deze zich klaar voor de winter.

We hebben dit belangrijke Wageningse rapport, dat helaas niet is meegenomen bij het opstellen van het Handelingsperspectief, onder de aandacht gebracht van Provinciale en Gedeputeerde Staten, met het verzoek het handelen in de Biesbosch te baseren op feiten en beter onderzoek.

Samenwerken

Imkers in Nederland willen graag optrekken met overheden en natuurorganisaties voor het behoud van de diversiteit van natuur en landschap in Nederland, met een open mind. Laten we schouder aan schouder staan en kijken wat we kunnen redden aan de natuur in

Nederland. Of we nu lid zijn van de Partij voor de Dieren, Groen Links, de ChristenUnie of de SGP, we hebben dezelfde focus. Laten we elkaar niet bestrijden, maar met wederzijds respect samen optrekken. En goed kijken wat we in de soep stoppen, en die dan samen opeten.

Kees Verrips is professioneel imker en eigenaar van sociale onderneming "Imkerij de Werkbij", Peter Linnartz is professioneel imker en bijenteeltleraar.